ფასი № 10 კაპ.

პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

ბსს. კ. პ. (ბ) ცენტრ. და მთკ. პროფსაბჭოების და საქ. ხალხის ორგანო

ხელმოწერის ფასი: რედაქტორის—14—76, ნაწ. მოადგილის—22—17, სამდივნოსი 10—58, მთ. კანტორის—8—81.

ქვ'რა, 5 მარტი 1933 წ. № 53 (3609)

ჩავებათ „პრავდა“-ს მიერ გამოცხადებულ თესვისათვის მზადყოფნის შემოწმების ხუთდღიურში

კოლმეურნეობაში თესვის წარმატებას სწყვეტს ბრიგადა

„უპირველესი საკოლმეურნეო ბრიგადა სავსებით და მთლიანად თვით ის უნდა იყოს კასუხისმგებელი თავისი უბნებისათვის, თავისი მუშაობისათვის, თავისი მოსავლისათვის—ასეთი ა კანონი.

(დამკვრახალ კოლმეურნეთა საქ. ყრილობის მიმართვიდან)

ეროვნული ბიბლიოთეკა

„ჩემი ბრიგადა მზად არის შაქრის ჭარხლის თესვისათვის

სოფ. ოსიაურის (სტალინის ის რაიონი) კოლმეურნეობის დამკვრელი ბრიგადის წერილი

ჩემი ბრიგადის სას. სამ. სამეურნეო მთელი წლის მანძილზე წარმოადგენს მხოლოდ **შაქრის ჭარხალი. ჩემს ბრიგადაში ითვლება** 18 კაცი; გეგმის მიხედვით გაზაფხულზე ჩვენ უნდა დავთესოთ შაქრის ჭარხალი 35 ჰექტარზე. ნაკვეთება უკვე მომაგრებულია ბრიგადაზე, ჩვენ ვიცით სად რომელ მიწაზე უნდა დავთესოთ ჭარხალი.

გამოყოფილ ნაკვეთების გაანოყიერებლად ჩემს ბრიგადას უკვე მზად აქვს მინერალური სასუქი. გვყავს 14 უღელი ხარ-კამეჩი, რომელთათვის დაჯავშნულია 500 ფუთამდე საკვები. გარდა ამისა გვაქვს ჩალა, 200 ფუთამდე თივა და 25 ფუთი ქერნარევი სიმინდი.

ამჟამად მუშა-პირუტყვი გა დაყვანილია გაძლიერებულ კვებაზე; იმ ხარ-კამეჩს, რომელიც უფრო სუსტია — ბეტ საკვებს ვაძლევთ. ამ საქმეზე (მოვლაზე და კვებაზე) გამოყვავით სპეციალური პირები, რომელიც პასუხისმგებელი არიან ჩემს წინაშე.

ჩემს ბრიგადაზე მომაგრებულია 5 ურემი, ეუთნები, 4 ფარცხი და სხვა საჭირო მანჭანა-იარაღები. კოლმეურნეობას აქვს ტრაქტორი, რომელიც ემსახურება ყველა ბრიგადებს. მანჭანა-იარაღების შეკეთება მე ორი კვირის წინად დავამთავრე.

რა გავაკეთეთ და რა უნდა გავაკეთოთ იმისათვის, რომ გავადიდოთ შაქრის ჭარხლის მოსავლიანობა? ამ საბრძოლო ამოცანას ვდასაწყვეტად ბრიგადის თვითეული წევრი უკვე დარაზმულია. **ჩემმა ბრიგადამ აიღო ვალდებულება— სახელმწიფოს ჩაბაროს ერთ ჰექტარიდან 100 ცენტნერი შაქრის ჭარხალი.**

35 ჰექტარი ჩვენ მჭრალად ნაკვეთებში შევიტანთ მინერალურ სასუქს, ადრე გაზაფხოლზე დავფარცხავთ, თესვის წინ კიდევ დავფარხცავთ; ჭარხალს მოკლე ვადაში დავთესავთ.

მოსავლიანობას გადიდების და საგაზაფხულო თესვის კამპანიის მეორე ბრიგადის ხელმძღვანელი **ხ. ბულიაშვილი.**

იმისათვის, რომ დავრწმუნდეთ ჩემი ბრიგადა თესვისათვის — **ამ საცდელი გასვლა მინდვრად.** ავსტეხე განგაში. ერთი საათის განმავლობაში ჩვენ ყველანი ნაკვეთებზე ვიყავით ურმებით, გუთნებით, სასუქით, პირუტყვის საკვებით. ჩემმა ბრიგადამ ეს გამოცდა წარმატებით ჩააბარა კოლმეურნეობის გამგეობას.

ჩემს ბრიგადაში უკვე დამუშავდა და დამკვრელ კოლმეურნეთა საკაბეშირო ყრილობის მომართვა, ბრიგადის თვითეული წევრი კარგად იცნობს ამ. **ხტალინის** სიტყვებს. წარმოთქმული საკ. კ.პ. (ბ) ცეკას და ცენტ. საკ. კომისიის იანვრის პლენუმზე და ღამკვრელ ყრილობაზე.

სად როგორ ემზადებიან თესვისათვის

საქართველო

ბაღვაშის საბჭოთა მეურნეობა ძარიათად ჩისდევს მებოსტნეობას. გაზაფხულზე მეურნეობამ უნდა დათესოს ბოსტნეული და სხვა კულტურები—180 ჰექტარზე. უნდა აღინიშნოს, რომ მეურნეობის დირექცია ძალზე სუსტად ემზადება თესვისათვის. მეურნეობაში გაჩეხვებულია გუბარაფენები, არ აქვთ შედგენილი საწარმოო გეგმა, არ მოემზადებიან საჭირო რაოდენობის, თანმიმდევრულად; 22 თებერვლისათვის ხელუხლებელ მეურნეობაში არ ქონდა დაწყებული მანქანა-იარაღების შეკეთება და სხვ.

ყველაფერი ეს აიხსნება იმით, რომ მეურნეობაში ზოგიერთი პასუხისმგებელი თანამდებობები უკრავად ყოფ. პოლიციელებს და სხვა ანტი-საბჭოთა ელემენტებს. მაგ. მეურნეობის დირექტორის მოადგილე— **ბადუაშვილი**—ყოფ. მეფის დროის ოფიცერია, რომელიც პრაქტიკულად არაფერს აკეთებს.

ბრიგადირი.

—:—

გარე-კახეთი

სართიჭალის სას. საბჭომ გაზაფხულზე უნდა დათესოს სხვადასხვა კულტურები სულ 1443 ჰექტარზე. თესლეულით კოლმეურნეობები და ინდ. მეურნეები უზრუნველყოფილი არიან. ამჟამად ეფარმება თესლეულის გაწვნებას და შენიშვნებს. სადღეისო დღეს დაიწყო, აქა-იქ შეუდგნენ თესვას.

25 თებერვლისათვის მანქანა-იარაღები შეკეთებული იყო მთლიანად. მოსალიობის გამოდიფერენციალ. ნაკვეთებზე გაზიდულია 2330 ტონა ნაკელი. მუშა-პირუტყვი კვებაზეა გადასული გაძლიერებულ კვებაზე.

დ. ბალასიძე.

—:—

თბილისის გარე-უბანი

თბილისის საგარეუბნო რაიონში უკვე დაიწყო თესვა. პირველ მარტისათვის და თესლი იყო რაიონში 145 ჰექტარზე ბეტი. თესვის მოეწინავე რიგებში დგანან **ავჭალის,** გლდანის და თელეთის სახ. საბჭოები. ხორასულის თესვის გარდა რაიონში დაიწყო კარგად ბოსტნეულის თესვაც.

რაიონში მანქანა-იარაღების შეკეთება დამთავრებულია, მიმდინარეობს სუფთავდება, მიმდინარეობს სასუქის გატანა მინდვრებზე.

ქ. აბულაძე.

—:—

სტალინისი

ბრეთის საბჭოთა მეურნეობა (სტალინის რაიონი) მომზადებული ხვდება საგაზაფხულო თესვას. მეურნეობამ გადაზე ადრე დაამთავრა ტრაქტორებისა და სხვა მანქანა-იარაღების სიკეთება. მათ **მანქანა-იარაღების შეკეთება დაბარება ალმოუწინეს ვენინის საბჭოთა მეურნეობას და მეზობელ კოლმეურნეობებს.**

ბრეთის საბჭოთა მეურნეობა უზრუნველყოფილია სათესლე მასალით მზად აქვთ მინერალური სასუქი. გადაზე ადრე მეურნეობაში პასუხისმგებელი თანამდებობები უკრავად ყოფ. პოლიციელებს და სხვა ანტი-საბჭოთა ელემენტებს. მაგ. მეურნეობის დირექტორის მოადგილე— **ბადუაშვილი**—ყოფ. მეფის დროის ოფიცერია, რომელიც პრაქტიკულად არაფერს აკეთებს.

ბრიგადირი.

—:—

გარე-კახეთი

სართიჭალის სას. საბჭომ გაზაფხულზე უნდა დათესოს სხვადასხვა კულტურები სულ 1443 ჰექტარზე. თესლეულით კოლმეურნეობები და ინდ. მეურნეები უზრუნველყოფილი არიან. ამჟამად ეფარმება თესლეულის გაწვნებას და შენიშვნებს. სადღეისო დღეს დაიწყო, აქა-იქ შეუდგნენ თესვას.

25 თებერვლისათვის მანქანა-იარაღები შეკეთებული იყო მთლიანად. მოსალიობის გამოდიფერენციალ. ნაკვეთებზე გაზიდულია 2330 ტონა ნაკელი. მუშა-პირუტყვი კვებაზეა გადასული გაძლიერებულ კვებაზე.

დ. ბალასიძე.

—:—

თბილისის გარე-უბანი

თბილისის საგარეუბნო რაიონში უკვე დაიწყო თესვა. პირველ მარტისათვის და თესლი იყო რაიონში 145 ჰექტარზე ბეტი. თესვის მოეწინავე რიგებში დგანან **ავჭალის,** გლდანის და თელეთის სახ. საბჭოები. ხორასულის თესვის გარდა რაიონში დაიწყო კარგად ბოსტნეულის თესვაც.

რაიონში მანქანა-იარაღების შეკეთება დამთავრებულია, მიმდინარეობს სუფთავდება, მიმდინარეობს სასუქის გატანა მინდვრებზე.

ქ. აბულაძე.

—:—

სტალინისი

ბრეთის საბჭოთა მეურნეობა (სტალინის რაიონი) მომზადებული ხვდება საგაზაფხულო თესვას. მეურნეობამ გადაზე ადრე დაამთავრა ტრაქტორებისა და სხვა მანქანა-იარაღების სიკეთება. მათ **მანქანა-იარაღების შეკეთება დაბარება ალმოუწინეს ვენინის საბჭოთა მეურნეობას და მეზობელ კოლმეურნეობებს.**

ბრეთის საბჭოთა მეურნეობა უზრუნველყოფილია სათესლე მასალით მზად აქვთ მინერალური სასუქი. გადაზე ადრე მეურნეობაში პასუხისმგებელი თანამდებობები უკრავად ყოფ. პოლიციელებს და სხვა ანტი-საბჭოთა ელემენტებს. მაგ. მეურნეობის დირექტორის მოადგილე— **ბადუაშვილი**—ყოფ. მეფის დროის ოფიცერია, რომელიც პრაქტიკულად არაფერს აკეთებს.

ბრიგადირი.

—:—

გურჯაანი

გურჯაანის რაიონში ფართოდ დამუშავდა სა. კ. პ. (ბ) ცეკას და ცენტრ. საკ. კომისიის იანვრის პლენუმის შედეგები და ამზ. **ხტალინის** სიტყვა „სოფლად მუშობის შესახებ. ამის შედეგად და საგაზაფხულო თესვის კამპანიასთან დაკავშირებით, რაიონში ჩამოყალიბდა ათასი კოლმეურნეობები. სოფ. **ზ.-ყანდაურში ჩაწყალდება ახალი კოლმეურნეობა,** კოლმეურნეობა ჩამოყალიბდა აგრეთვე **ხ. ქვემო-ყანდაურში.** ახალი კოლმეურნეობები უკვე ემზადებიან თესვისათვის.

გ. ზარანდია

სტატია საყვედური სტალინისის რაიმიწყანის გამგეს

საქ. ხ. ხ. რ. მიწადმოქმედებისსახ. კოლხისარიატის დადგენილება

3 მარტი, 1933 წელი

სტალინის რაიონწყანის ოპერატიული ცხრილების მიხედვით მზრალად ხვნა შაქრის ჭარხლისათვის ჩაბარებულია ამ მიზნით გამოყოფილი მთელ ფართობზე.

კოლმეურნეობა „ურბნისი“-ს შემოწმებით გამოირკვეულია, რომ კოლმეურნეობას, რომელმაც გეგმის მიხედვით შაქრის ჭარხალი 60 ჰექტარზე უნდა დათესოს, შაქრის ჭარხლისათვის გამოყოფილ ფართობზე სრულიად არ უწარმოებია ნიადაგის მზრალად ხვნა.

ეს ფაქტი მოწმობს, რომ რაიონწყანი **მოწყვეტილია** და არ იცნობს მეზობლების საქმიანობას.

ამის გამო გამოცხადდეს საყვედური ხსენებული ორგანიზაციის ხელმძღვანელ პირებს.

ხ. ხ. ხ. რ. მიწადმოქმედებისს. კომისარი—შ. მათიაშვილი

ორი ახალი კოლმეურნეობა

(ტელეგრაფით სილნაღიდან)

საბაზაფხულო თესვასთან დაკავშირებით, ბოდბისხევის სასოფლო საბჭოში (ცივნაღის რაიონი) ჩამოყალიბდა ორი ახალი კოლმეურნეობა, რომლებშიაც გაერთიანებული ღარიბ - საშუალო გლეხთა 87 მეურნეობა. ორივე კოლმეურნეობაში განსაზღვრულებულ იქნა 100 სული მუშა-პირუტყვი და სათესლე მასალა. ახალი კოლმეურნეობები უკვე შეუდგნენ ადრიულ ხვნას.

თესვასთან დაკავშირებით სილნაღის რაიონში არსებულ კოლმეურნეობებს შეემატა 406 ახალი წევრი.

თ. კუნჭულია.

არ შევანელოთ ყურადღება ჩაის კულტურისადმი

(ტყიბული, საქ. კრ.)

ტყიბულის რაიონში სათანადო წარმატებებს მიაღწია ჩაის კულტურის განვითარების დარგში. ამჟამად რაიონში ჩაის კულტურა გაშენებულია სულ 727 ჰექტარზე. აქედან წლების მიხედვით.—1931 წელში დაგაშენ. იქნა 179 ჰექტარზე, ხოლო 1932 წელში 548 ჰექტ. მიმდინარე წელს კი ჩაი დათესილი უნდა იქნას გაზაფხულზე—20 ჰექტ. და 6.816 ქვ. მ. მეტრი და შემოღობაზე 5ც ჰექტ.

ტყიბულის რაიონში ჩაის თესვის გასულ წლის გეგმა შესრულია 100 პროცენტით. — ჩაი დათესა 548 ჰექტ. ეს იმის გამო, რომ გაზაფხულზე, როდესაც ჩაის თესვა უნდა დაწყებულიყო, ადრე მოვიდა ხანგრძლივი წვიმიანი ამინდი და ამის გამო ჩაის თესვა ორგანიზაციულად დროულად ვერ მოხერხდა. ზოგიერთ ადგილებში ჩაის თესვა მოხდა ზაფხულში, ხოლო ზოგიერთ ადგილებში ჩაის თესვა ვერ მოხერხდა.

ამ მიზეზით ჩაის თესვის გეგმა ვერ შესრულდა.

ამ საქმეში დამნაშავეა ტყიბულის რაიონწყანის ხელმძღვანელობა, რომელმაც ჩაის თესვის გეგმა დროულად ვერ შეადგინა და ვერ მოახერხა ჩაის თესვის ორგანიზაციულად ჩატარება.

ამ ფაქტის გამო საჭიროა გაკიცხვა მიეცეს რაიონწყანის ხელმძღვანელ პირებს.

რაიონში წელს პირველად ტარდება ჩაის ბუჩქების შეკვეთა (ფორმის მიცემა), ამიტომ ამ მუშაობას განსაკუთრებული ყურადღება ესაჭიროება. თოვლის ალების შემდეგ უკვე დაიწყება მუშაობა ამ მიმართულებით. გარდა ამისა წელსვე მთავარი ყურადღება ექცევა პლანტაციების რემონტისა და დაცვის საქმეს. დღევანდელ დღემდე გაშენებულ 727 ჰექტ. შემოღობილია მხოლოდ 642 ჰექტ. დანარჩენი კი — მიმდინარე წელს უნდა შეიღობოს.

კოლმეურნეობებში გამოყოფილია ჩაის დარგებში მომუშავე სპეციალური ბრიგადები, რომლებიც აქტიურად ებრძვიან მოცემულ დავალებათა შესასრულებლად (ჩაის ზეთის და სხვ. კოლმეურნეობებში).

ნიადაგის მომზადების დარგში **წინ მიდიან:** ხრესილის, გურნის, ორპირის ჯგარაისის და ციხიაბრეთის სას. საბჭოები, ხოლო **ჩამორჩენენ** ცუცხვათისა და საწორის სას. საბჭოები.

რაიონულმა ორგანიზაციებმა დაუყოვნებლივ უნდა გაავლიერონ ჩაის გეგმების შესრულებისათვის ბრძოლის ტემპები. მათ კონკრეტული და ოპერატიული ხელმძღვანელობის გაწევით უმოკლეს დროში უნდა შესძლონ გარეულეული ფრონტის გამოსწორება, ჩაის დარგში.

გ. მერკვილაძე

საქართველოს ცაკის მისალმება საბჭოთა აფხაზეთს

მხურვალე სალამი აფხაზეთის მშრომელებს, აფხაზეთში დასახული ხელისუფლების დამყარების 12 წლ. თავზე. აფხაზეთის მშრომელები, რომლებიც საბჭოთა ხელისუფლების დამყარებამდის ცარიზმის მძიმე უღელს ატარებდენ თორმეტი წლის წინ ეს უღელი მოიშორეს და ლენინის სანიმუშო ნაციონალური პოლიტიკის მტკიცედ გატარების საფუძველზე შეუდგენ ჩვენს ქვეყანაში სოციალიზმის მშენებლობაში მონაწილეობის მიღებას. საქართველოს მშრომელები დარწმუნებულია იმაში, რომ აფხაზეთის მშრომელები როგორც აქამდე, ისე მომავალში, თავდადებით იბრძოლებენ დასახული გეგმების წარმატებით შესრულებისათვის, მაქსიმალურად გამოიყენებენ ამს. სტალინის მიერ სოფლად მუშაობის შესახებ მოცემულ საარო გრამო მითითებებს და საქ. კ.პ.(ბ) ცეკას და ცენტრ. საკონტროლო კომისიის იანვრის პლენუმის ისტორიულ გადაწყვეტილებებს, რითაც უზრუნველყოფენ ჩვენს ქვეყანაში სოციალიზმის აშენებას.

ს.ხ.ს.რ. ცაკის თავმჯდომარე ფილიპე მახარაძე

აღმოვფხვრათ მასიური კვალიფიკაციის კადრების მომზადების ოპორტუნისტული შეუფასებლობა

ხუთი თებერვლის დადგენილება „პარტიული ორგანიზაციების უმრავლესობამ. საქ. კ.პ.(ბ) ც.კ. განსაკუთრებით მნიშვნელებდა პარტიული ორგანიზაციების ყურადღებას მასიური კვალიფიკაციის კადრების მომზადების საკითხისადმი. ც.კ. წარსული წლის გამოცდილების მიხედვით, აღნიშნა, რომ პარტორგანიზაციის ცალკე ორგანები და სამეურნეო ორგანიზაციები ჯეროვნად ვერ აფასებენ სწორს ძეუოვნებისათვის მასიური კვალიფიკაციის კადრების მომზადების საქმეში. ცენტრალური კომიტეტის მიერ დამტკიცებული გეგმების მიხედვით, საგაზაფხულო კამპანიისათვის უნდა მომზადდეს—5.570 კაცი. 27 თებერვლის ცნობებით—ტრესტებზე უკვე მეცადნეობს 5620 მსმენელი რაც გეგმის 100,7 პროც. უდრის. აქედან მოსწავლეობს ... მა შესრულებული აქვს—136 პროცენტით, „საქ. ჩაის“—113 პროცენტით, „საქ. აბრეშუმის“—113 პროცენტით, ტრაქტორცენტრმა—97 პროც. და სხვ. ცენტრალური კომიტეტის მიერ ადგილებზე ჩატარებულ შემოწმებამ დაადასტურა, რომ რიცხობრივად გეგმის შესრულებასთან ერთად, ზემო აღნიშნულ ორგანიზაციების სისტემაში—კადრების მომზადების ხარისხიც ძირითადათ დამაკმაყოფილებელია, გასწაკურებით „საქ. ჩაი“-ს და ტრაქტორცენტრის ხაზით.

ასეთია ძირითადათ ის მიღწევები, რომელიც გვაქვს, კადრების მომზადების საქმეში 27 თებერვლისათვის.

მაგრამ ამ მიღწევებთან ერთად, გამოკვლევამ გამოამჟღავნა, მთელი რიგი უალრესად სერიოზული ნაკლე ბი, რომელთა აღმოფხვრისათვისაც დაუყოვნებლივ უნდა იქნეს მიღებული გადამჭრელი ზომები.

ეს ნაკლები ძირითადათ შემდეგში მდგომარეობენ:

რესპუბლიკური გეგმის საერთოდ გადაჭარბებასთან ერთად, დაუშვებელ უპასუხისმგებლობას აქვს ადგილი ცალკე სამეურნეო ორგანიზაციების მიერ ადგილების, ტრაქტორების უფროსი მუშების) მომზადების საკითხისადმი. ასეთ უმსგავსო დამოკიდებულებას, ადგილი აქვს იმ დროს, როდესაც „ტრაქტორცენტრი“ და საბჭოთა მეურნეობები მეტად ცუდ მდგომარეობაში იმყოფებიან ამ კადრების ნაკლოვანების მხრივ, ამ საბჭოთა მეურნეობების მუშაკთა შემადგენლობა დანაგვიანებულია ყველა ჯურის გაიძვერებით. ქურდებით და კლასურად უცხო ელემენტებით, რომლებიც ძირს უთხრიან შრომის დისციპლინას, სკარცხვენენ ჯერ ჯერობით ვერ ხერხდება საბჭოთა მეურნეობის ჭონების, ფუშტებენ სამეურნეო ნაწილა-იარაღებს და სხვ.

ყოველივე ამის შემდეგ დასკვნა ასეთია: მთლიანად გეგმის დამაკმაყოფილებლად შესრულებასთან ერთად, სერიოზულ გარღვევებს და უმოქმედობას აქვს ადგილი ცალკე სამეურნეო ორგანიზაციების ხაზით, რაც ამ ორგანიზაციების ხელმძღვანელობის და კადრების მომზადების საკითხებზე უშუალოდ მომუშავე პასუხისმგებელ მუშაკების ფორმალურ ბიუროკრატიულ დამოკიდებულების შედეგს წარმოადგენს. ამ მოვლენას დაუყოვნებლივ უნდა მოეღოს ბოლო. ყველა ორგანიზაციების მხრივ მასიური კვალიფიკაციის კადრების მომზადების გეგმა შესრულებულ უნდა იქნეს ყოველ მიზეზს გარეშე.

მასიური კვალიფიკაციის კადრების (ბრიგადების, ტრაქტორების უფროსი მუშების) მომზადების საკითხისადმი

מכתבים מהארץ

מכתב מחיפה

חיפה, ערב ראש השנה.

בשבוע שעבר נתקבלו בחיפה ידיעות על מצב הרוח בקרב הערבים בעקבות הפרעות בירושלים. הידיעות היו מדאיגות, ואנשים חששו שהמתיחות תתפשט גם לעיר הזאת. אבל בפועל לא קרה דבר. הרחובות נשארו שקטים, והחנויות נפתחו כרגיל. אולי זה בזכות העובדה שלחיפה יש מסורת ארוכה של יחסים טובים בין יהודים לערבים, מסורת שקשה מאוד לשבור.

ביום שלישי בבוקר הגיעו לנמל שתי אוניות נוסעים מאלכסנדריה. בין הנוסעים היו כמה עשרות יהודים שברחו ממצרים בגלל הגזירות החדשות. הם ירדו עם מזוודות קטנות ועיניים עייפות. חלקם נשארו בחיפה, אחרים המשיכו ברכבת לכיוון ירושלים ותל אביב. לא ידעתי לשאול כל אחד מהם, אבל ניכר שהמסע היה קשה.

בשוק הוואדי, ליד הכיכר הגדולה, ישבתי עם סוחר בדים בשם אברהם לוי. הוא אמר לי: "בשנה שעברה מכרתי הרבה יותר. עכשיו אנשים חוסכים כל פרוטה, כי אף אחד לא יודע מה יהיה מחר." הוא הראה לי חשבונות ישנים, ואכן המספרים ירדו בחדות. אבל הוא גם אמר שהוא לא מתכוון לסגור את החנות, כי "אם כולם יסגרו, אז מי יישאר?"

בבית הספר העברי "הרצליה" התחילה השנה עם 312 תלמידים, לעומת 340 בשנה שעברה. המנהלת, גב' רות שפירא, הסבירה שחלק מההורים פשוט לא יכלו להרשות לעצמם את שכר הלימוד. "ילדים לא צריכים לשלם על הפחד של הוריהם", היא אמרה. בית הספר הוריד את שכר הלימוד ב־15% לכל התלמידים.

ביום חמישי בערב הלכתי לבית הכנסת הגדול ברחוב הנמל. הרב יצחק בן־עמי דיבר על "שלום בית בעיר ובמדינה". הוא לא הזכיר את הפרעות במפורש, אבל כולם הבינו על מה הוא מדבר. בסוף הדרשה הוא קרא לקהל להתפלל גם עבור השכנים הערבים, ורבים מהמתפללים הנהנו בראשם.

מכתב מצפת

צפת, ערב ראש השנה.

בצפת אין נמל ואין רכבת, ולכן הגעתי לשם באוטובוס מטבריה. הדרך עולה בהרים תלולים, ובכמה מקומות הכביש צר כל כך שהנהג נאלץ לעצור ולתת לרכב אחר לעבור. כשהגעתי לתחנה בראש העיר, כבר חיכה לי יוסף אלמוג, שליח בית הדפוס "אור הגליל", שהביא אותי במכוניתו הישנה אל המלון.

המלון נקרא "בית הרוח" והוא שוכן בבניין אבן עתיק ליד שער הכניסה הצפוני לעיר העתיקה. החדרים גבוהים, הקירות עבים, והחלונות פונים אל הר כנען ואל עמקים ירוקים שמתחילים כבר להצהיב. בלילה הראשון לא ישנתי הרבה: הרוח נשבה חזק, והדלת של החדר הסמוך נטרקה שוב ושוב עד שמישהו סגר אותה.

בבוקר ירדתי לחדר האוכל. שם ישבו כבר כמה אורחים שהגיעו לכנס הסופרים, ביניהם משוררת מתל אביב ועורך עיתון מחיפה. הם דיברו על הנסיעה הקשה, על הכביש ועל כך שאין כמעט תחנות דלק בדרך. אני שתיתי כוס תה ואכלתי לחם עם גבינה ועגבניות, ולא הצטרפתי לשיחה.

אחרי ארוחת הבוקר הלכתי לבית הדפוס. הוא נמצא ברחוב הקטן שיורד מכיכר המעיין, ומבחוץ נראה כמו בית מגורים רגיל. רק השלט הקטן ליד הדלת מעיד על מה שקורה בפנים. בפנים היו שני חדרים: באחד עמדו שתי מכונות דפוס ידניות, ובשני ישבו שלושה פועלים וקיפלו עיתונים. הריח היה חזק של דיו ונייר רטוב.

מנהל בית הדפוס, מר שלמה ברנשטיין, קיבל אותי בחיוך עייף. הוא אמר שהעיתון יוצא פעמיים בשבוע, ביום שלישי וביום שישי, ושמספר המנויים עומד כעת על 1,800 בערך. "בקיץ היו 2,100", הוסיף, "אבל אנשים לא מחדשים מנוי כשהם לא יודעים אם יהיה להם כסף לאכול". הוא לא הסביר את הירידה, אבל היה ברור שהוא מודאג.

בחדר הסמוך ראיתי את העורך, מר יעקב שטיין, יושב ליד שולחן גדול ומגיה דפי עופרת. הוא עבד בעיתון כבר 23 שנה, ואמר שמעולם לא היה קשה כל כך למצוא כותבים. "אנשים פוחדים לכתוב", אמר, "לא מפני הצנזורה, אלא מפני השכנים". הוא הראה לי מאמר שנדחה בגלל משפט אחד בלבד, ושאל אותי אם אני חושב שהוא צדק. לא ידעתי מה לענות.

בצהריים הלכתי לאכול במסעדה הקטנה ליד שער הכניסה. המלצר, יוסי בן־ציון, המליץ על מרק עדשים ועל סלט ירקות. שילמתי 18 גרוש. המסעדה הייתה ריקה כמעט לגמרי, ורק שולחן אחד היה תפוס בידי קבוצת נוסעים שנראו כמו תיירים. אחד מהם שאל את המלצר אם יש אינטרנט, והמלצר צחק ואמר שהוא שמע על זה.

אחר הצהריים הלכתי לבית הקברות העתיק, שנמצא מחוץ לחומות. שם קברו את רבי שלמה אלקבץ, את רבי יוסף קארו ואת רבי משה קורדובירו. המצבות רבות, חלקן שקועות באדמה, וחלקן כבר קשה לקרוא עליהן את הכתובת. ישבתי ליד אחת מהן וכתבתי את הדברים האלה בפנקס קטן.

בערב חזרתי לבית הדפוס. העיתון כבר היה מוכן, והעותקים הראשונים הונחו על השולחן. הרחתי את הדיו, לקחתי עותק אחד, וקראתי את הכותרת הראשית. היא דיווחה על פתיחת שנת הלימודים בבתי הספר העבריים בעיר. בשורה התחתונה של העמוד הראשון היה כתוב: "המשך בעמוד 2". לא המשכתי.

מכתב מבאר שבע

באר שבע, ערב ראש השנה.

הגעתי לבאר שבע ביום שלישי בבוקר, אחרי נסיעה של כמעט שלוש שעות מתל אביב. הנסיעה עברה בעיקר דרך שדות פתוחים, ורק לקראת הסוף התחילו להופיע בתים ראשונים. התחנה המרכזית קטנה ומבולגנת, ומי שלא מכיר את העיר עלול בקלות ללכת לאיבוד. אני הלכתי לאיבוד.

בית הדפוס "הנגב" נמצא ברחוב הרביעי, לא רחוק מהתחנה. הבניין נראה חדש יחסית, ומבחוץ אפשר לשמוע את רעש המכונות. נכנסתי דרך דלת הזכוכית ומצאתי את עצמי באולם גדול שבו עבדו כעשרה אנשים. הריח היה שונה מזה של בתי הדפוס בירושלים: פחות נייר, יותר דיו חדש.

מנהל בית הדפוס, מר יוסף אלמגור, קיבל אותי בחדר קטן שהופרד מהאולם בזכוכית. הוא ישב ליד שולחן עמוס בגיליונות ובמכתבים, ונראה עייף. אמר לי שהוא עובד בבית הדפוס כבר 19 שנה, אבל מעולם לא ראה מצב כזה. "פעם היו לנו 2,400 מנויים", אמר, "היום יש 1,650, ואני לא יודע כמה מהם יחזרו". הוא לא הסביר מה קרה, אבל היה ברור שהוא מודאג.

העיתון יוצא פעמיים בשבוע, ביום שלישי וביום שישי. מספר העמודים משתנה בין 8 ל־12, תלוי בכמות הפרסומות. המחיר הוא 3 גרוש, ומנוי שנתי עולה 140 גרוש — שמונה גרוש פחות מאשר בירושלים. אין מנויים בחו"ל, אין מנויים בתל אביב, ואין מנויים בחיפה. כל הקוראים נמצאים בבאר שבע ובסביבתה.

העורך הראשי הוא מר דוד שפירא, שהגיע לעיר ב־1936 ועבד בעבר בעיתון "קול הנגב". הוא ישב איתי שעה ארוכה ודיבר על הקשיים. לדבריו, רוב הכתבות מגיעות מכתבים מקומיים, ולא תמיד יש מספיק חומר. "לפעמים אנחנו מחכים שיקרה משהו כדי שיהיה על מה לכתוב", אמר, "וזה לא הדרך הנכונה לעבוד".